

Isetholiad etholaethol y
Senedd 2025

Canllawiau i Ymgeiswyr ac asiantiaid

Rhan 3 o 6 – Gwariant
a rhoddion

Mae'r ddogfen hon yn berthnasol ar gyfer isetholiad etholaethol i'r Senedd a gynhelir yn 2025 yn unig ac ni ddylid ei defnyddio ar gyfer etholiadau Senedd eraill. Cyfeiriwch at [ein gwefan](#) am ganllawiau ar gyfer sefyll yn etholiadau'r Senedd.

Cyfieithiadau a fformatau eraill

I gael gwybodaeth am sut i gael y cyhoeddiad hwn mewn iaith arall, neu mewn print bras neu Braille, cysylltwch â'r Comisiwn Etholiadol:

Mae'r fersiwn
Saesneg o'r ddogfen
hon ar gael [yma](#)

Ffôn: 020 7271 0500

E-bost: publications@electoralcommission.org.uk

Termau ac ymadroddion a ddefnyddiwn

Byddwch fel arfer yn gwneud digon i gydymffurfio â'r gyfraith os dilynwch y canllawiau hyn.

Rydym yn defnyddio '**rhaid**' wrth gyfeirio at ofyniad penodol. Rydym yn defnyddio '**dylai**' ar gyfer eitemau sy'n arfer da gofynnol, yn ein barn ni, ond nad ydynt yn ofynion cyfreithiol na rheoleiddiol.

Beth sy'n digwydd os na fyddwch yn dilyn y rheolau?

Os nad ydych yn cydymffurfio â'r gofynion cyfreithiol na rheoliadol, gallwch wynebu sancsiynau troseddol. Os enillwch yr etholiad a bod rhywun yn llwyddo mewn deiseb etholiadol yn erbyn gweithgareddau neu gofnodion eich ymgyrch, gallech gael eich gwahardd rhag dal swydd.

Os derbyniwch roddion na allwch eu derbyn yn gyfreithiol, gallwn wneud cais i'r llysoedd am iddynt gael eu fforffedu.

Mae rhagor o wybodaeth am rôl reoleiddio'r Comisiwn yn:

<https://www.electoralcommission.org.uk/cy/pwy-ydym-ni-a-beth-rydym-yn-ei-wneud/adroddiadau-ariannol>

Gwariant a rhoddion

Mae'r ddogfen hon yn esbonio:

Y rheolau ar wariant a rhoddion i ymgeiswyr ac asiantiaid yn y cyfnod cyn isetholiad etholaethol y Senedd yn 2025.

Mae'r ddogfen yn cwmpasu:

- y cyfnod a reoleiddir
- faint y gallwch ei wario
- y gweithgareddau a gwmpesir gan y rheolau
- pa roddion y gallwch eu derbyn
- sut i wirio rhoddion a gewch
- cofnodi gwariant a rhoi gwybod amdano

Ffurflenni ac esboniadau:

- [Ffurflen gwariant a rhoddion ymgeisydd](#)
- [Datganiad yr ymgeisydd](#)
- [Datganiad yr asiant](#)

Cyflwyniad

Rhaid i ymgeiswyr a'u hasiantiaid yn isetholiadau etholaethol y Senedd ddilyn rheolau penodol ynghylch faint y gallant ei wario, gan bwy y gallant dderbyn rhoddion a beth y mae'n rhaid iddynt ei gofnodi ar ôl yr etholiadau.

Mae **Adran A** yn nodi'r rheolau ynglŷn â faint y gallwch ei wario, y gweithgareddau a gwmpesir gan y rheolau a pha wybodaeth y mae angen ei chofnodi.

Mae **Adran B** yn nodi'r rheolau ynglŷn â rhoddion, sut i wirio a allwch eu derbyn a pha gofnodion y mae'n rhaid i chi eu cadw. Mae rhoddion yn cynnwys cyfraniadau o arian, nwyddau neu wasanaethau tuag at eich gwariant.

Mae Adran C yn esbonio sut i roi gwybod am gyllid eich ymgyrch ar ôl yr etholiad. **Hyd yn oed os nad ydych wedi gwario unrhyw arian, rhaid i chi gyflwyno adroddiad o hyd.**

Os caiff asiant etholiadol ei benodi, yr asiant hwnnw sy'n bennaf cyfrifol am gydymffurfio â'r rheolau hyn.

Fodd bynnag, ar ôl yr etholiadau, rhaid i'r ymgeisydd a'r asiant lofnodi datganiadau yn dweud bod eu ffurflen gwariant a rhoddion yn gyflawn hyd eithaf eu gwybodaeth.

Mae hyn yn golygu bod angen hefyd i ymgeiswyr fod yn gwbl ymwybodol o'r rheolau a sicrhau bod eu hasiant yn eu dilyn.

Rydym yn defnyddio 'chi' i gynnwys yr ymgeisydd a'r asiant.

Mae'r ddogfen hon yn rhan o'n cyfres o ganllawiau i ymgeiswyr ac asiantiaid.

Gallwch gael rhagor o wybodaeth am agweddau eraill ar sefyll etholiad ar ein [tudalen canllawiau i ymgeiswyr ac asiantiaid](#).

Adran A - Eich gwariant

Mae'r adran hon yn egluro'r rheolau ynglŷn â faint y gall ymgeisydd ei wario, y gweithgareddau a gwmpesir gan y rheolau a pha wybodaeth y mae angen ei chofnodi.

Trosolwg o'r rheolau

Mae'r rheolau ynglŷn â gwariant yn gymwys i wariant ar weithgareddau i hyrwyddo'ch ymgeisyddiaeth neu feirniadu ymgeiswyr eraill yn ystod y cyfnod a reoleiddir.

Gelwir y cyfnod hwn yn 'gyfnod a reoleiddir'. Pan ddefnyddiwn y term 'cyfnod a reoleiddir' rydym yn golygu'r adeg pan fydd terfynau gwariant a rheolau yn gymwys.

Mae gwariant ymgeiswyr yn cynnwys unrhyw dreuliau yr eir iddynt, p'un a yw hynny ar nwyddau, gwasanaethau, eiddo neu gyfleusterau, at ddibenion etholiad yr ymgeisydd yn ystod y cyfnod a reoleiddir.

Mae hyn yn cynnwys:

- eitemau neu wasanaethau a brynwyd cyn i'r cyfnod a reoleiddir ddechrau, ond a ddefnyddiwyd yn ystod y cyfnod hwnnw
- gwerth eitemau neu wasanaethau a roddwyd i chi am ddim neu a roddwyd i chi am bris gostyngol anfasnachol o fwy na 10%, sef 'gwariant tybiannol'

Ceir rheolau sy'n cwmpasu:

- pwy all awdurdodi gwariant a thalu am eitemau a gwasanaethau
- faint y gallwch ei wario
- pa weithgareddau sy'n cyfrif tuag at eich terfyn gwariant
- terfynau amser ar gyfer derbyn a thalu anfonebau
- pa gofnodion y mae'n rhaid i chi eu cadw
- sut a phryd rydych yn rhoi gwybod am eich gwariant

Eich cyfrifoldeb **chi** yw cadw cofnod llawn a chywir o wariant ymgeisydd. Dylech sicrhau eich bod yn deall y rheolau a bod pob gwariant wedi'i awdurdodi a'i gofnodi'n gywir.

Gelwir gwariant ymgeiswyr yn 'dreuliau' yn aml.

Weithiau, mae pobl yn meddwl bod hyn yn golygu y gall gwariant gael ei addalu gan y cyngor lleol, neu gennym ni. Nid felly y mae. Nid oes gennych hawl i adennill unrhyw wariant o arian cyhoeddus.

Pryd y bydd y rheolau ynglŷn â gwariant a rhoddion yn gymwys?

Mae'r rheolau ynglŷn â gwariant a rhoddion ymgeiswyr yn gymwys yn ystod y cyfnod a reoleiddir.

Y cyfnod a reoleiddir

Mae'r cyfnod a reoleiddir yn dechrau ar **y diwrnod ar ôl** i chi ddod yn ymgeisydd yn swyddogol ac yn dod i ben ar y diwrnod pleidleisio.

Rhaid i chi aros o fewn y terfyn gwariant yn ystod y cyfnod a reoleiddir. Rhaid i chi gadw cofnodion o'ch holl wariant a rhoddion yn ystod y cyfnod a reoleiddir.

Ar gyfer isetholiad, y dyddiad cynharaf y gallwch ddod yn ymgeisydd yn swyddogol yw'r diwrnod y mae'r sedd wag yn codi.

Byddwch yn dod yn ymgeisydd ar y dyddiad hwn os ydych chi neu eraill eisoes wedi cyhoeddi eich bwriad i sefyll. Er enghraifft, efallai bod eich plaid wedi cyhoeddi datganiad i'r wasg pan gawsoch eich dewis, neu efallai eich bod wedi cyhoeddi'ch bwriad mewn cyfarfod i drigolion.

Os nad yw'ch bwriad i sefyll wedi'i gyhoeddi erbyn dyddiad y mae'r sedd wag yn codi, byddwch yn dod yn ymgeisydd yn swyddogol ar y dyddiad cynharaf o'r rhain:

- y dyddiad yr ydych chi neu berson arall yn datgan eich bwriad i sefyll
- y dyddiad y cawsoch eich enwebu

Rhaid i hyn fod cyn y daw'r cyfnod enwebu i ben.

Os ydych yn dechrau gwario arian ar ymgyrchu ond yn penderfynu peidio â sefyll fel ymgeisydd yn ddiweddarach, neu os caiff eich enwebiad ei wrthod am unrhyw reswm, ni fydd angen i chi gyfrif am eich treuliau yn ystod y cyfnod a reoleiddir na chyflwyno ffurflen.

Mae rhagor o wybodaeth am ddod yn ymgeisydd ar gael ar ein gwefan:

[Canllawiau i ymgeiswyr ac asiantiaid](#)

Faint y gallaf ei wario?

Cyfrifir y terfyn gwariant i ymgeiswyr yn ystod y cyfnod a reoleiddir yw £100,000.

Beth sy'n cyfrif fel wariant ymgeisydd?

Mae gwariant ymgeiswyr yn cynnwys costau:

- **hysbysebion o unrhyw fath.** Er enghraifft, posterï, hysbysebion mewn papurau newydd, gwefannau neu fideos YouTube.
- **deunydd a anfonwyd at bleidleiswyr yn ddigymell.** Er enghraifft, llythyrau, taflenni neu negeseuon e-bost a anfonwch nad ydynt mewn ymateb i ymholiadau penodol.
- **Cludiant i chi neu'ch ymgyrchwyr.** Er enghraifft, ceir wedi'u llogi neu gludiant cyhoeddus i chi neu'ch ymgyrchwyr.
- **cyfarfodydd cyhoeddus**
- **costau staff.** Er enghraifft, cyflog asiant, neu staff wedi'u secondio gan eu cyflogwyr i chi. Nid oes angen i chi gynnwys amser a dreulir ar eich ymgyrch gan wirfoddolwyr.
- **swyddfeydd.** Er enghraifft, swyddfa'ch ymgyrch.
- **costau gweinyddol.** Er enghraifft, biliau ffôn, deunydd ysgrifennu, llungopiâu a defnyddio cronfeydd data.

Rhaid cofnodi taliadau am ymgyrchoedd digidol. Mae'r un rheolau'n berthnasol i wariant ymgeiswyr ar hysbysebu, p'un a ydych yn defnyddio technegau hirsefydlog, megis ymgyrchoedd postio deunydd argraffedig, neu rai mwy newydd, megis hysbysebion ar-lein.

Ar gyfer pob gweithgarwch, rhaid i chi gynnwys yr holl gostau cysylltiedig. Er enghraifft, os ydych yn llunio taflenni neu hysbysebion, rhaid i chi gynnwys y costau dylunio a dosbarthu.

Rhoddir mwy o fanylion am bob categori ar y tudalennau canlynol.

Hysbysebion o unrhyw fath

Costau cyffredinol:

Mae hyn yn cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw:

- asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- gwasanaethau a ddarperir gan asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- safle neu gyfleusterau
- cyfarpar

a ddefnyddir i:

- baratoi, cynhyrchu neu hwyluso'r broses o gynhyrchu deunydd ar gyfer hysbyseb
- lledaenu deunydd hysbysebu drwy ddsbarthu neu fel arall

Er enghraifft, llogi ffotograffydd a safle i gynhyrchu delweddau i'w defnyddio mewn deunydd hysbysbeu.

Costau penodol mewn cysylltiad â chynhyrchu neu ledaenu deunydd hysbysebu digidol neu electronig

Meddalwedd

Mae'n cynnwys cost meddalwedd o unrhyw fath i'w defnyddio ar unrhyw ddyfais i:

- ddylunio a chynhyrchu deunydd hysbysebu yn fewnol
- lledaenu neu hwyluso'r broses o ledaenu deunydd hysbysebu

p'un a gaiff y deunydd hwnnw ei ddsbarthu'n ddigidol, yn electronig neu drwy ddulliau eraill.

Er enghraifft, ffi drwyddedu neu feddalwedd i'w defnyddio ar unrhyw ddyfais.

Gwasanaethau, cyfleusterau a chyfarpar

Mae'n cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw:

- asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- gwasanaethau a ddarperir gan asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- safle neu gyfleusterau
- cyfarpar

a ddefnyddir i

- baratoi, cynhyrchu neu hwyluso'r broses o gynhyrchu deunydd hysbysebu digidol neu electronig
- dosbarthu neu hwyluso'r broses o ledaenu'r deunydd hysbysebu hwnnw mewn unrhyw ffordd

gan gynnwys unrhyw gost y gellir ei phriodoli i wneud y cynnwys yn fwy gweladwy drwy unrhyw ddull

Er enghraifft, prynu lle mwy blaenllaw ar dudalen mewn chwilotwr.

Gwefannau a deunydd digidol arall

Mae'n cynnwys costau:

- lletya a chynnal gwefan neu ddeunydd electronig/digidol arall sy'n hyrwyddo'r ymgeisydd
- dylunio ac adeiladu'r wefan
- cyfran o unrhyw wefan neu ddeunydd sy'n cael ei sefydlu i godi arian ar gyfer yr ymgeisydd ond sydd hefyd yn hyrwyddo'r ymgeisydd yn ystod y cyfnod a reoleiddir

Deunydd i'w rannu

Mae'n cynnwys cost paratoi, cynhyrchu neu hwyluso'r broses o gynhyrchu deunydd hysbysebu:

- i'w lawrlwytho a'i ddefnyddio gan bobl eraill
- i'w rannu ar unrhyw fath o sianel neu lwyfan cyfryngau cymdeithasol neu i hyrwyddo'r ymgeisydd drwy ddull o'r fath

Er enghraifft, costau cynhyrchu deunydd hysbysebu yn hyrwyddo'r ymgeisydd a gaiff ei rannu ar dudalen ar sianel cyfryngau cymdeithasol yn annog dilynwyr i'w rannu.

Deunydd y gellir ei lawrlwytho

Os rhoddwch ddeunydd ar wefan i bobl ei argraffu at eu defnydd personol, fel posteri ffenestr neu ffurflenni deiseb, bydd y costau dylunio a chostau'r wefan yn cyfrif fel gwariant ymgeisydd.

Nid oes angen i chi gyfrif costau argraffu pobl yn erbyn eich terfyn gwariant, oni bai bod pobl yn argraffu dogfennau ar eich rhan.

Os gallai'r deunydd gael ei argraffu a'i ddosbarthu i bleidleiswyr – er enghraifft, taflen – bydd angen i chi esbonio sut rydych yn disgwyl i bobl ei defnyddio.

Os byddwch yn awdurdodi defnydd ehangach o'r deunydd, gall y costau cynhyrchu gyfrif fel gwariant ymgeisydd ni waeth pwy sy'n gwneud y gwaith argraffu.

Rhwydweithiau

Mae'n cynnwys cost cyrchu, prynu, datblygu a chynnal unrhyw rwydwaith digidol neu rwydwaith arall sy'n:

- hwyluso'r broses o ddosbarthu neu ledaenu deunydd hysbysebu drwy unrhyw ddull
- hyrwyddo deunydd hysbysebu neu'n ei wneud yn fwy gweladwy drwy unrhyw ddull

Er enghraifft, prynu hunaniaethau digidol a ddefnyddir i wneud deunydd i ymddangos fel petai wedi cael ei weld a'i gymeradwyo gan nifer mawr o ddefnyddwyr ar lwyfan cyfrwng cymdeithasol.

Costau eraill sydd wedi'u cynnwys

Mae'n cynnwys cost unrhyw hawliau neu ffi drwyddedu ar gyfer unrhyw ddelwedd a ddefnyddir wrth gynhyrchu deunydd hysbysebu.

Mae'n cynnwys cost:

- papur neu unrhyw gyfrwng arall y mae'r deunydd hysbysebu yn cael ei argraffu arno

- arddangos hysbysebion yn ffisegol mewn unrhyw leoliad, er enghraifft clymau neu lud i osod poster

Mae'n cynnwys cost prynu, llogi neu ddefnyddio:

- cyfarpar llungopïo
- cyfarpar argraffu

a ddefnyddir yn ystod ymgyrch etholiadol yr ymgeisydd, heblaw lle:

- cafodd y cyfarpar ei gaffael gan yr ymgeisydd yn bennaf at ddefnydd personol yr ymgeisydd ei hun
- mae'n cael ei ddarparu gan unigolyn arall, cafodd y cyfarpar ei gaffael gan yr unigolyn hwnnw at ei ddefnydd personol ei hun ac ni chodir tâl ar yr ymgeisydd i'w ddefnyddio

Lle mae papur, cyfarpar llungopïo neu argraffydd yn cael ei brynu neu ei logi i'w ddefnyddio'n bennaf yn ystod yr ymgyrch, mae'n rhaid cofnodi'r gost lawn.

Mae'n cynnwys cost prynu a defnyddio unrhyw gyfarpar arall mewn perthynas â:

- pharatoi, cynhyrchu neu hwyluso'r broses o gynhyrchu'r deunydd hysbysebu
- lledaenu'r deunydd hysbysebu drwy ei ddisbarthu neu fel arall

Mae'n cynnwys cost bwyd a/neu lety i unrhyw unigolyn sy'n darparu gwasanaethau mewn cysylltiad â deunydd hysbysebu i'r ymgeisydd y mae'r ymgeisydd, plaid yr ymgeisydd neu drydydd parti arall yn talu amdano neu'n ei ad-dalu.

Deunydd a anfonir at bleidleiswyr yn ddigymell

Costau sy'n gysylltiedig â chael gwybodaeth a thargedu neu nodi pleidleiswyr, gan gynnwys costau cronfeydd data

Mae hyn yn cynnwys cost cyrchu, cael, prynu, datblygu neu gynnal:

- meddalwedd TG neu gronfeydd data o fanylion cyswllt
- unrhyw wybodaeth, drwy ba ddull bynnag

a ddefnyddir i hwyluso'r broses o anfon deunydd digymell at bleidleiswyr.

Er enghraifft, prynu cyfeiriadau e-bost.

Mae'n cynnwys cost cyrchu, cael neu ddatblygu setiau data, gan gynnwys dadansoddeg data i dargedu pleidleiswyr drwy ba ddull bynnag, gan gynnwys cost asiantaethau, sefydliadau neu bobl eraill sy'n nodi grwpiau o bleidleiswyr, drwy ba ddull bynnag.

Er enghraifft, cost unrhyw asiantaeth a gaiff ei thalu i ddadansoddi cynnwys cyfryngau cymdeithasol er mwyn hwyluso'r broses o dargedu pleidleiswyr mewn ardal etholaethol benodol a chost modelu gan asiantaeth sy'n seiliedig ar y dadansoddiad hwnnw.

Mae'n cynnwys cost unrhyw wasanaethau i nodi pleidleiswyr sy'n cael eu prynu, eu datblygu neu eu darparu cyn y cyfnod a reoleiddir, ond a ddefnyddir i dargedu pleidleiswyr yn ystod y cyfnod a reoleiddir.

Lle ceir gwybodaeth neu fynediad at wybodaeth gan drydydd parti, gan gynnwys plaid wleidyddol, mae cost fasnachol cael y wybodaeth honno gan y trydydd parti wedi'i chynnwys.

Costau sy'n gysylltiedig â pharatoi, cynhyrchu neu ddosbarthu deunydd digymell i bleidleiswyr, gan gynnwys drwy ddulliau digidol

Mae hyn yn cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw:

- asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- gwasanaethau a ddarperir gan asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- safle neu gyfleusterau
- cyfarpar

a ddefnyddir i:

- baratoi, cynhyrchu neu hwyluso'r broses o gynhyrchu'r deunydd digymell
- lledaenu'r deunydd digymell drwy ei ddosbarthu neu fel arall, gan gynnwys unrhyw gost y gellir ei phriodoli i wneud y deunydd yn fwy gweladwy drwy unrhyw ddull

Mae'n cynnwys cost dosbarthu deunydd drwy unrhyw ddull gan gynnwys dulliau electronig neu ddosbarthu'r deunydd yn ffisegol, er enghraifft cost amlenni a stampiau neu brynu system ar gyfer anfon negeseuon e-bost.

Mae'n cynnwys cost cyrchu, datblygu a chynnal unrhyw rwydwaith digidol neu rwydwaith arall sy'n hyrwyddo deunydd digymell ar unrhyw lwyfan neu sy'n ei wneud yn fwy gweladwy ar unrhyw lwyfan. Er enghraifft, os bydd ymgeisydd yn talu datblygwr i greu ap sy'n hwyluso'r broses o dargedu ei deunydd ar sianel cyfryngau cymdeithasol.

Mae'n cynnwys cost goruchwyllo a chynnal pob cyfrwng cymdeithasol, dull digidol neu ddulliau eraill o ddosbarthu deunydd digymell. Mae hyn yn cynnwys cynnal pob cyfrif cyfrwng cymdeithasol, gan gynnwys os ydynt yn cael eu cynnal gan endid/unigolyn arall.

Costau eraill sydd wedi'u cynnwys

Mae'n cynnwys cost unrhyw hawliau neu ffi drwyddedu ar gyfer unrhyw ddelwedd a ddefnyddir wrth gynhyrchu deunydd digymell.

Mae'n cynnwys cost papur neu unrhyw gyfrwng arall y mae'r deunydd digymell yn cael ei argraffu arno.

Mae'n cynnwys cost prynu, llogi neu ddefnyddio:

- cyfarpar llungopïo
- cyfarpar argraffu

a ddefnyddir yn ystod ymgyrch etholiadol yr ymgeisydd, heblaw lle:

- cafodd y cyfarpar ei gaffael gan yr ymgeisydd yn bennaf at ddefnydd personol yr ymgeisydd ei hun
- mae'n cael ei ddarparu gan unigolyn arall, cafodd y cyfarpar ei gaffael gan yr unigolyn hwnnw at ei ddefnydd personol ei hun ac ni chodir tâl ar yr ymgeisydd i'w ddefnyddio

Lle mae papur, cyfarpar llungopïo neu argraffydd yn cael ei brynu neu ei logi i'w ddefnyddio'n bennaf yn ystod yr ymgyrch, mae'n rhaid cofnodi'r gost lawn.

Mae'n cynnwys cost prynu a defnyddio unrhyw gyfarpar arall mewn perthynas â:

- pharatoi, cynhyrchu neu hwyluso'r broses o gynhyrchu'r deunydd digymell
- lledaenu'r deunydd digymell drwy ei ddsbarthu neu fel arall

Mae'n cynnwys cost bwyd neu lety i unrhyw unigolyn sy'n darparu gwasanaeth mewn cysylltiad â deunydd digymell i'r ymgeisydd y mae'r ymgeisydd, plaid yr ymgeisydd neu drydydd parti arall yn talu amdano neu'n ei ad-dalu.

Costau sydd wedi'u heithrio

Nid yw'n cynnwys costau postio'r cyfeiriad etholaethol am ddim.

Nid yw'n cynnwys unrhyw gost sy'n gysylltiedig â chael data fel y'i caniateir drwy statud neu reoliad.

Er enghraifft, mae gan ymgeiswyr yr hawl i gael copi o'r gofrestr etholiadol.

Costau cludiant

Mae'n cynnwys cost cludo ar gyfer yr asiant lle mae'r ymgeisydd, plaid yr ymgeisydd neu drydydd parti arall yn ei ad-dalu.

Cludo gwirfoddolwyr ac ymgyrchwyr

Mae'n cynnwys cost cludo:

- gwirfoddolwyr
- aelodau o'r blaid, gan gynnwys aelodau o staff
- ymgyrchwyr eraill

o gwmpas yr ardal etholiadol, neu i'r ardal etholiadol ac oddi yno, gan gynnwys cost:

- tocynnau ar gyfer unrhyw gludiant, gan gynnwys unrhyw ffi archebu
- llogi unrhyw gludiant
- tanwydd a brynir ar gyfer unrhyw gludiant
- parcio ar gyfer unrhyw gludiant

Ile maent yn ymgyrchu ar ran yr ymgeisydd.

Mae'n cynnwys cost cludiant y telir amdano gan unrhyw unigolyn, plaid wleidyddol neu drydydd parti arall ac y bydd yr ymgeisydd, y blaid wleidyddol neu drydydd parti yn ei thalu neu'n ei had-dalu, lle roedd yr unigolion a oedd yn cael eu cludo yn ymgyrchu neu'n ymgymryd â gweithgareddau a oedd yn gysylltiedig â'r ymgyrch ar ran yr ymgeisydd.

Cludiant i ddigwyddiad

Mae'n cynnwys costau cludo'r rhai sy'n mynd i ddigwyddiad sy'n hyrwyddo'r ymgeisydd lle mae'r ymgeisydd, plaid yr ymgeisydd neu drydydd parti arall yn ad-dalu'r gost honno neu'n talu'r gost honno.

Cludiant sy'n hyrwyddo'r ymgeisydd

Mae'n cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw gerbyd neu fath o gludiant sy'n arddangos deunydd sy'n hyrwyddo'r ymgeisydd, gan gynnwys unrhyw gostau sy'n gysylltiedig â:

- dylunio cynllun a'i osod ar y cerbyd neu'r math o gludiant
- gyrru neu symud cerbyd o amgylch ardal etholiadol benodol
- ffioedd parcio lle defnyddir cerbyd i arddangos deunydd

Costau sydd wedi'u heithrio

Mae'r costau canlynol wedi'u heithrio:

- lle telir y gost gan yr unigolyn a ddefnyddiodd y cludiant, lle na chaiff y taliad hwnnw ei ad-dalu, neu
- lle darperir y cludiant yn ddi-dâl gan unrhyw unigolyn arall os cafodd y dull cludo ei gaffael gan y person hwnnw yn bennaf at ei ddefnydd personol ei hun

Mae 'treuliau personol' yn cynnwys treuliau teithio rhesymol yr ymgeisydd mewn perthynas â'r etholiad.

Lle mae cost cludo yn draul bersonol ac mai'r ymgeisydd sy'n ei thalu, mae'n rhaid i hon gael ei chofnodi fel traul bersonol ar y ffurflen gwariant. Nid yw treuliau personol yn cyfrif tuag at y terfyn gwariant.

Gweler tudalen 29 am fwy ar dreuliau personol.

Cyfarfodydd cyhoeddus o unrhyw fath

Gwasanaethau, safleoedd, cyfleusterau neu gyfarpar a ddarperir gan eraill

Mae hyn yn cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw:

- asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- gwasanaethau a ddarperir gan asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- safle neu gyfleusterau
- cyfarpar

a ddefnyddir i:

- hyrwyddo cyfarfod cyhoeddus
- cynnal cyfarfod cyhoeddus i hyrwyddo'r ymgeisydd
- ffrydio cyfarfod cyhoeddus yn fyw neu ei ddarlledu drwy unrhyw ddull

Costau eraill o dan gyfarfodydd cyhoeddus

Mae'n cynnwys cost hyrwyddo neu hysbysebu'r digwyddiad, drwy unrhyw ddull.

Mae'n cynnwys cost digwyddiad sy'n cael ei gynnal drwy ddolen o unrhyw fath neu sy'n cael ei ffrydio'n fyw neu ei ddarlledu, lle mae'r digwyddiad hwnnw yn agored i'w weld gan ddefnyddwyr sianel neu lwyfan neu drwy ddull arall.

Mae'n cynnwys cost darparu unrhyw nwyddau, gwasanaethau neu gyfleusterau yn y digwyddiad, er enghraifft cost llogi seddi.

Mae'n cynnwys cost prynu unrhyw gyfarpar mewn perthynas â:

- cynnal cyfarfod cyhoeddus i hyrwyddo'r ymgeisydd
- ffrydio cyfarfod cyhoeddus yn fyw neu ei ddarlledu drwy unrhyw ddull

Mae'n cynnwys cost llety a threuliau eraill i unrhyw un sy'n bresennol lle mae'r ymgeisydd, plaid yr ymgeisydd neu drydydd parti arall yn ad-dalu'r gost honno neu'n talu'r gost honno.

Costau nad oes angen i chi eu cynnwys

Nid oes angen i chi gynnwys:

- digwyddiadau a gynhelir i aelodau'ch plaid yn unig
- digwyddiadau a gynhelir yn bennaf at ddibenion ac eithrio'ch ymgyrch, lle mae'ch presenoldeb yn gysylltiedig – er enghraifft, digwyddiad cymdeithasol blynyddol lle rydych yn dweud ychydig o eiriau

Dylech wneud asesiad gonest yn seiliedig ar y ffeithiau ynghylch a yw'r cyfarfod wir yn cael ei gynnal at ddibenion eraill.

Efallai y cewch eich gwahodd i hustyngau a gynhelir gan sefydliadau lleol neu grwpiau cymunedol hefyd. Rydym wedi cyhoeddi canllawiau ar wahân ar [hustyngau](#) sy'n esbonio pryd y bydd y rheolau ynglŷn â gwariant yn gymwys i'r digwyddiadau hyn o bosibl.

Costau staff

Costau asiantiaid

Mae hyn yn cynnwys unrhyw gydnabyddiaeth, gan gynnwys lwfansau, a delir i'r asiant.

Staff a gyflogir gan blaid wleidyddol

Mae'n cynnwys cost unrhyw aelod o staff plaid wleidyddol sy'n darparu gwasanaethau i'r ymgeisydd at ddibenion ethol yr ymgeisydd yn ystod y cyfnod a reoleiddir, neu sy'n darparu gwasanaethau i'r ymgeisydd at ddiben ethol yr ymgeisydd cyn y cyfnod hwnnw sy'n cael eu defnyddio wedyn yn ystod y cyfnod a reoleiddir.

Rhai enghreifftiau o gostau sy'n gysylltiedig â staff plaid wleidyddol:

- Mae aelod o staff plaid wleidyddol yn treulio ei oriau gwaith â thâl yn cydlynu gwaith ymgyrchu gwirfoddolwyr ar gyfer ymgeisydd mewn etholaeth benodol. Ystyrir bod ei amser gwaith at ddibenion etholiad yr ymgeisydd. Os y'i defnyddir gan neu ar ran yr ymgeisydd, yna rhaid i gostau talu'r aelod hwnnw o staff ymddangos ar ffurflen yr ymgeisydd fel gwariant tybiannol.
- Mae aelod o staff plaid wleidyddol yn treulio ei oriau gwaith â thâl ar nifer o weithgareddau ymgyrchu gwahanol, gan gynnwys hyrwyddo'r blaid yn gyffredinol a hyrwyddo ymgeisydd penodol. Ystyrir bod y gyfran o'i amser gwaith a dreulir yn hyrwyddo'r ymgeisydd at ddibenion ethol/etholiad yr ymgeisydd hwnnw. Os y'i defnyddir gan neu ar ran yr ymgeisydd, yna rhaid i'r gyfran honno o gostau talu'r aelod hwnnw o staff ymddangos yn ffurflen yr ymgeisydd fel gwariant tybiannol.

Fel cyferbyniad:

- Mae nifer o ymgeiswyr yn bresennol mewn sesiwn friffio ar addewidion maniffesto'r blaid a gynhelir gan staff y blaid a delir. Gan fod y pwyslais ar addewidion maniffesto'r blaid genedlaethol, nid ystyrir bod y sesiwn friffio at ddibenion eu hethol fel ymgeiswyr. Felly nid oes angen cynnwys gwariant ar ffurflenni'r ymgeisydd.

Staff sy'n monitro cyfryngau cymdeithasol a gweithgareddau eraill sy'n ymwneud â'r wasg

Mae'n cynnwys cost staff sy'n ymwneud â rheoli a monitro'r cyfryngau cymdeithasol a chael data er mwyn targedu gweithgarwch ymgyrchu. Mae hyn yn cynnwys llogi staff i ddadansoddi a didoli'r data a chost staff i fonitro unrhyw fath o gyfrwng cymdeithasol neu gyfrif arall a chyhoeddi ar unrhyw fath o gyfrwng cymdeithasol neu gyfrif arall neu ymateb i unrhyw fath o gyfrwng cymdeithasol neu gyfrif arall.

Mae'n cynnwys cost staff sy'n ymwneud â rheoli gweithgareddau gyda'r wasg o unrhyw fath, gan gynnwys staff sy'n cydgysylltu ag unrhyw fath o weithgarwch yn y cyfryngau drwy unrhyw ddull, neu ei reoli neu ei fonitro mewn cysylltiad ag ethol yr ymgeisydd.

Unrhyw un arall lle defnyddir ei wasanaethau

Mae'n cynnwys cost unrhyw un arall lle defnyddir ei wasanaethau mewn cysylltiad ag ethol yr ymgeisydd.

Amser gwirfoddolwyr

Nid yw'n cynnwys cost gwasanaethau asiant nac unrhyw berson arall sy'n gwirfoddoli.

Nid oes angen i chi ychwaith gynnwys costau teithio, bwyd na llety pobl tra byddant yn ymgyrchu ar eich rhan, os byddant yn talu'r costau eu hunain.

Fodd bynnag, bydd unrhyw dreuliau rydych yn eu talu, neu'n eu had-dalu, fel cludiant neu lety, yn cyfrif fel gwariant.

Weithiau, efallai na fyddwch yn siŵr a yw rhywun sy'n gweithio dros eich ymgyrch yn wirfoddolwr neu a ddylech gyfrif ei amser tuag at eich terfyn gwariant. Er enghraifft, efallai fod yr unigolyn yn cynnig gwasanaethau tebyg yn broffesiynol i'r rhai y mae'n eu cyflawni i chi.

Bydd yn wirfoddolwyr:

- os na fydd eu cyflogwr yn eu talu am yr amser a dreulir ganddynt ar eich ymgyrch, neu
- os bydd yn defnyddio ei wyliau blynyddol
- os byddant yn hunangyflogedig, ni fyddwch yn elwa ar unrhyw yswiriant proffesiynol sydd ganddynt

Os bydd yn defnyddio cyfarpar neu ddeunyddiau arbenigol, mae'n debygol y bydd hyn yn wariant tybiannol.

Costau llety a gweinyddol

Swyddfa a chyfarpar

Mae hyn yn cynnwys cost rhentu swyddfa, gan gynnwys ardrethi busnes, ar gyfer ymgyrch yr ymgeisydd, boed yn swyddfa a gaiff ei rhentu o'r newydd neu o dan gytundeb rhent presennol, ac felly eir i gostau tybiannol lle darperir y fath swyddfa am ddim neu am bris gostyngol gan blaid wleidyddol neu drydydd parti.

Mae'n cynnwys cost swyddfa lle mae'r swyddfa honno yn cael ei rhannu. Mae'n rhaid dosrannu'r gost ac mae'n rhaid i swm, sy'n adlewyrchu'n rhesymol y defnydd gan yr ymgeisydd yn ystod yr ymgyrch, gael ei gynnwys ar y ffurflen i'r ymgeisydd. Bydd y swm hwn yn cyfrif tuag at derfyn gwario'r ymgeisydd.

Mae'n cynnwys cost prynu, defnyddio neu logi unrhyw gyfarpar swyddfa cyffredinol ar gyfer ymgyrch yr ymgeisydd, ac felly eir i gostau tybiannol lle darperir y fath gyfarpar am ddim neu am bris gostyngol gan blaid wleidyddol neu drydydd parti.

Er enghraifft, desgiau, cadeiriau a chyfrifiaduron a ddarperir gan blaid i'w defnyddio yn ymgyrch yr ymgeisydd.

Mae'n cynnwys cost prynu, llogi neu ddefnyddio:

- ffonau symudol neu ddyfeisiau llaw eraill
- y contractau cysylltiedig

i'w defnyddio yn yr ymgyrch gan yr ymgeisydd, asiant ac unrhyw staff neu wirfoddolwyr, lle mae'r ymgeisydd, plaid yr ymgeisydd neu drydydd parti sy'n talu am y cyfarpar hwnnw a/neu gostau cysylltiedig heblaw:

- lle prynodd yr ymgeisydd y cyfarpar yn bennaf at ei ddefnydd personol ei hun ac nad yw'r costau uwchlaw'r hyn yr eid iddynt fel arfer y tu allan i gyfnod etholiadol.
- mae'n cael ei ddarparu gan unigolyn arall, cafodd y cyfarpar ei gaffael gan yr unigolyn hwnnw at ei ddefnydd personol ei hun, nid yw'r costau uwchlaw'r hyn yr eid iddynt fel arfer y tu allan i gyfnod etholiadol, ac ni chodir tâl ar yr ymgeisydd i'w ddefnyddio.

Rhai enghreifftiau o gostau sy'n gysylltiedig â ffonau symudol:

- Os prynir cerdyn SIM â lwfans data a galwadau i ymgeisydd ar gyfer ei ymgyrch, byddai hyn yn cyfrif fel gwariant ymgeisydd.
- Os defnyddir ffôn symudol gwirfoddolwr i gydlynu gwirfoddolwyr eraill, ac y caiff cyfran o daliadau'r contract ei had-dalu gan yr ymgeisydd i'r gwirfoddolwr, byddai hyn yn cyfrif fel gwariant ymgeisydd.
- Os bydd yr ymgeisydd yn defnyddio ei ffôn ei hun a brynwyd ganddo at ddibenion personol, ac nad eir i unrhyw gostau pellach y tu hwnt i gostau misol arferol galwadau, data ac ati, nid yw hyn yn cyfrif fel gwariant ymgeisydd.

Gorbenion

Mae'n cynnwys cost:

- trydan
- llinellau ffôn a mynediad i'r rhyngrwyd

i'w defnyddio yn ystod ymgyrch yr ymgeisydd.

Mae'n cynnwys cost tanysgrifio ar gyfer gwasanaethau monitro'r cyfryngau a gwasanaethau datganiadau i'r wasg a gwifren y wasg.

Costau sy'n gysylltiedig ag asiantiaid, gwirfoddolwyr a chyflogeion

Mae'n cynnwys cost llety i'r asiant, lle mae'n cael ei had-dalu gan yr ymgeisydd, plaid yr ymgeisydd neu drydydd parti arall.

Mae'n cynnwys cost gwirfoddolwyr, cyflogeion a chyflogeion plaid lle maent yn ymgyrchu dros yr ymgeisydd mewn ardal etholiadol benodol, gan gynnwys eu costau llety os ydynt yn cael eu had-dalu gan yr ymgeisydd, plaid yr ymgeisydd neu drydydd parti arall.

Costau nad ydynt wedi'u cynnwys

Nid yw'n cynnwys cost gofal plant i ymgeisydd na'i asiant na gwirfoddolwr.

Nid yw'n cynnwys cost dŵr, nwy na'r dreth gyngor.

Nid yw'n cynnwys llety a ddarperir gan unrhyw unigolyn arall sy'n unig breswylfa neu'n brif breswylfa'r unigolyn os caiff ei ddarparu'n ddi-dâl.

Mae 'treuliau personol' yn cynnwys costau llety rhesymol yr ymgeisydd mewn perthynas â'r etholiad.

Lle bydd cost llety ar draul bersonol yr ymgeisydd, ni fydd hyn yn cyfrif tuag at y terfyn gwariant. Os caiff ei thalu gan yr ymgeisydd, rhaid ei chofnodi fel traul bersonol ar y ffurflen gwariant.

Gweler tudalen 29 i gael rhagor o wybodaeth am dreuliau personol.

Defnyddio eitemau

Pan fyddwch yn defnyddio eitem am y tro cyntaf, rhaid i chi gynnwys y gost.

Eitemau na chânt eu defnyddio

Nid oes angen i chi roi gwybod am wariant ar eitemau na chânt eu defnyddio (er enghraifft, taflenni na chânt eu dosbarthu) ac ni fydd yn cyfrif tuag at y terfyn gwariant.

Dylech gadw'r deunydd na chaiff ei ddefnyddio neu ddangos tystiolaeth o'i ddinistrio.

Os byddwch yn defnyddio'r eitemau dros ben mewn etholiad arall, rhaid i chi gofnodi'r gwariant ar yr eitemau hynny yn yr etholiad hwnnw.

Aildefnyddio eitemau

Pan fyddwch wedi talu am eitem, rhaid i chi gofnodi'r gost lawn pan y gaiff ei defnyddio gyntaf, hyd yn oed os byddwch yn bwriadu ei haildefnyddio mewn etholiad arall yn y dyfodol.

Os byddwch yn gwneud hynny, nid oes angen i chi ailgofnodi'r taliad gwreiddiol eto. Efallai y bydd rhai costau cysylltiedig y mae'n rhaid eu cofnodi yn yr etholiad hwnnw, er enghraifft storio neu lanhau.

Beth nad yw'n cyfrif fel gwariant ymgeisydd?

- talu ernes ymgeisydd
- unrhyw beth (ac eithrio hysbysebion) sy'n ymddangos mewn papur newydd neu ar sianel ddarlledu drwyddedig
- cyfleusterau a ddefnyddiwyd am fod gennych hawl i wneud hynny fel ymgeisydd, megis ystafell gyhoeddus ar gyfer cyfarfod
- amser gwirfoddolwyr gan gynnwys amser a dreulir gan eich staff nad ydych yn eu talu amdano
- y defnydd o brif gartref rhywun, a ddarperir am ddim
- y defnydd o gar personol rhywun neu gludiant arall
- cyfarpar cyfrifiadurol cyffredinol a brynir at ddefnydd personol yr ymgeisydd
- costau postio sy'n gysylltiedig â'r cyfeiriad etholaethol am ddim
- unrhyw gostau rhesymol sy'n gysylltiedig â chyfieithu o'r Saesneg i'r Gymraeg neu i'r gwrthwyneb

Er enghraifft, cyflogi cyfieithydd i gyfieithu deunydd ymgyrchu o'r Saesneg i'r Gymraeg

- costau rhesymol y gellir eu priodoli i anabledd ymgeisydd

Er enghraifft, dehonglydd Iaith Arwyddion Prydain mewn digwyddiad ymgyrchu ar gyfer ymgeisydd â nam ar ei glyw

Ymgynghoriad Cronfa Mynediad at Swydd Etholedig

Dyma gronfa i gefnogi ymgeiswyr anabl gyda chostau sy'n ymwneud â'u hanabledd.

Am ragor o fanylion, gweler eu gwefan fan hyn:

<http://www.disabilitywales.org/projects/access-to-elected-office-fund-wales/>

Treuliau personol

Mae treuliau personol yn cynnwys treuliau teithio a byw rhesymol (fel costau gwesty) yr ymgeisydd. **Nid** yw treuliau personol yn cyfrif tuag at eich terfyn gwariant, ond **rhaid** i chi eu cofnodi ar eich ffurflen gwariant.

Gall treuliau personol gynnwys llogi car i'r ymgeisydd os nad yw'r ymgeisydd yn berchen ar gar eisoes, neu os nad yw ei gar yn addas ar gyfer ymgyrchu. Er enghraifft, os ydych yn sefyll mewn etholaeth wledig, efallai y bydd yn rhesymol llogi cerbyd gyriant pedair olwyn i gyrraedd ardaloedd anghysbell.

Gall ymgeiswyr dalu hyd at £600 mewn treuliau personol ar deithio a llety. Rhaid i'r asiant etholiad dalu unrhyw beth uwchlaw'r swm hwn:

Yn dilyn yr etholiad, rhaid i'r holl ymgeiswyr ddarparu datganiad ysgrifenedig o'r treuliau personol y gwnaethant eu talu i'r asiant o fewn 21 diwrnod i ddatgan y canlyniad.

Rhaid i'ch treuliau personol gael eu cofnodi yn y ffurflen gwariant.

Ymgyrchoedd lleol

Gelwir sefydliadau neu unigolion, nad ydynt yn sefyll fel ymgeiswyr yn yr etholiadau, ond sy'n ymgyrchu dros neu yn erbyn un neu fwy o ymgeiswyr etholaethol mewn etholaeth benodol yn 'ymgyrchwyr lleol nad ydynt yn bleidiau'.

Ni all ymgyrchydd lleol nad yw'n blaid wario mwy na £500 heb eich awdurdod ysgrifenedig i fynd i'r gwariant ychwanegol.

Rhaid i'r ymgyrchydd lleol nad yw'n blaid roi gwybod i'r Swyddog Canlyniadau am unrhyw wariant a awdurdodwyd gennych ac yr aeth ymgyrchwyr o'r fath iddo, a hynny o fewn 21 diwrnod i ddatgan y canlyniad.

Rhaid i'r treuliau a awdurdodwyd gael eu cynnwys yn eich ffurflen gwariant i ymgeiswyr. Mae arian yr eir iddo gan ymgyrchwyr mewn ymgyrchoedd lleol a awdurdodwyd gennych yn wariant gan ymgeiswyr ac mae'n cyfrif tuag at y terfyn gwariant.

Eitemau a roddir am ddim neu am bris gostyngol a 'gwariant tybiannol'

Weithiau, efallai y byddwch yn talu am eitemau neu weithgareddau am gost is na'u gwerth masnachol, neu'n eu cael am ddim.

Os byddwch wedyn yn eu defnyddio yn eich ymgyrch, bydd y gwerth masnachol llawn yn cyfrif tuag at eich terfyn gwariant, fel petaech wedi talu'r swm llawn.

Caiff y swm llawn ei drin fel petai'r ymgeisydd wedi mynd iddo.

Er enghraifft:

- mae cyflenwr sy'n cefnogi'ch ymgyrch yn rhoi nwyddau neu wasanaethau i chi am bris gostyngol
- mae'ch plaid yn gadael i chi ddefnyddio swyddfa neu gyfleusterau eraill, neu'n talu am daflenni ar eich rhan

Rhaid i chi gofnodi gwerth masnachol **llawn** yr eitemau neu'r gweithgareddau hyn:

- os cânt eu darparu i chi eu defnyddio am ddim neu am bris gostyngol anfasnachol o fwy na 10%, ac;
- mae'r gwahaniaeth mewn gwerth rhwng y gwerth masnachol a'r hyn a dalwch dros £50
- cânt eu defnyddio gan neu ar ran yr ymgeisydd

Os cewch ostyngiad o 10% neu lai, neu os yw'r gwahaniaeth mewn gwerth yn £50 neu lai, dim ond y swm a dalwch y mae'n rhaid i chi ei gofnodi.

Gelwir y gwahaniaeth rhwng y gwerth masnachol a'r pris a dalwch yn 'wariant tybiannol'.

Gostyngiadau masnachol yw'r rhai sydd ar gael i gwsmeriaid tebyg eraill, fel gostyngiadau ar gyfer swmp-archebion neu ostyngiadau tymhorol.

Gostyngiadau anfasnachol yw gostyngiadau arbennig a roddir i chi gan gyflenwyr. Mae hyn yn

Mae gwariant tybiannol sydd dros £50 hefyd yn rhodd. Mae rhagor o wybodaeth am y rheolau ynglŷn â rhoddion yn Adran B o'r canllawiau hyn.

Prisio gwariant tybiannol

Os yw'r cyflenwr yn ddarparwr masnachol, dylech ddefnyddio'r cyfraddau y mae'n eu codi ar gwsmeriaid eraill. Os nad yw'r wybodaeth hon ar gael, dylech ganfod beth mae darparwyr tebyg yn ei godi am yr un nwyddau neu wasanaethau a defnyddio hyn fel y gwerth masnachol.

Dylech gadw cofnod o'r modd y lluniwyd eich prisiad a chadw copïau o unrhyw ddyfynbrisiau a gewch.

Ar ôl yr etholiadau, rhaid i'r asiant ddatgan gwerth pob eitem o wariant tybiannol. Rhaid i'r gwerth a ddatganwch fod yn asesiad gonest a rhesymol o'r gwerth masnachol.

Rhaid i chi hefyd gynnwys y pris a daloch (os o gwbl) ar eich ffurflen gwariant.

Os nad ydych yn siŵr sut y dylech brisio rhywbeth, **e-bostiwch** ni neu ffoniwch ni i gael cyngor.

Er enghraifft:

Mae argraffwr lleol fel arfer yn codi £600 i argraffu 12,000 o daflenni lliw A5 dwy ochr.

Mae'r argraffwr yn cefnogi'ch ymgyrch felly mae'n rhoi gostyngiad o 30% (£180) i chi ar gost y taflenni. Dim ond £420 a dalwch. **Nid** yw'r gostyngiad hwn ar gael i gwsmeriaid eraill.

Gwerth masnachol	Y pris a dalwch	Gwariant tybiannol
£600	£420	£180

Bydd angen i chi gofnodi gwariant tybiannol o £180 tuag at eich terfyn gwariant yn ogystal â'r £420 a dalwyd gennych.

Os nad ydych yn siŵr sut y dylech brisio rhywbeth, **e-bostiwch** neu ffoniwch ni i gael cyngor.

[Isetholiad etholaethol y Senedd 2025: Rhan 3 o 6 Gwariant a Rhoddion](#)

Prisio staff ar secondiad

Os bydd cyflogwr yn secondio aelod o staff i'ch ymgyrch, rhaid i chi gofnodi ei gyflog gros ac unrhyw lwfansau ychwanegol fel y gwerth tybiannol.

Nid oes angen i chi gynnwys cyfraniadau yswiriant gwladol na phensiwn y cyflogwr. Bydd angen i chi gynnwys gwerth unrhyw dreuliau, fel costau teithio neu fwyd, rydych chi neu'r cyflogwr yn eu had-dalu.

Rhannu Gwariant

Weithiau, efallai y bydd angen i chi rannu eich costau rhwng gweithgareddau sy'n cyfrif fel gwariant ymgeisydd a'r rhai nad ydynt yn cyfrif fel gwariant ymgeisydd.

Er enghraifft, rhwng:

- eitemau a ddefnyddiwyd cyn ac yn ystod y cyfnod a reoleiddir
- gwariant ar eich ymgyrch a gwariant ar weithgareddau eraill fel swyddfa rydych yn ei rhannu â'ch plaid leol

Ym mhob achos, dylech wneud asesiad gonest, yn seiliedig ar y ffeithiau, o gyfran y gwariant y gellir ei phriodoli'n deg i'ch gwariant fel ymgeisydd.

Er enghraifft, os ydych yn rhannu swyddfa plaid, efallai mai dim ond dadansoddiad o gostau galwadau dros werth penodol y gall eich bil ffôn ei ddarparu.

Yn yr achosion hyn, dylech ystyried y ffordd orau o wneud asesiad gonest ar sail y wybodaeth sydd gennych. Er enghraifft, gallech gymharu'r bil ag un nad yw'n cwmpasu cyfnod a reoleiddir.

Eich cyfrifoldeb chi yw cadw cofnod llawn a chywir o'ch gwariant fel ymgeisydd. Dylech sicrhau eich bod yn deall y rheolau a bod pob gwariant wedi'i awdurdodi a'i gofnodi'n gywir.

Ar ôl yr etholiad, bydd yn rhaid i chi lofnodi ffurflen i ddatgan ei bod yn gyflawn ac yn gywir hyd eithaf eich gwybodaeth a'ch cred.

Mae'n drosedd gwneud datganiad anwir a hynny'n fwriadol.

Os ydych yn dal yn ansicr, ffoniwch neu [e-bostiwch ni](#) i gael cyngor.

Am ragor o wybodaeth am rannu gwariant, gweler ein canllawiau:

[Papwr arbenigol:
Rhannu Gwariant](#)

Pwy sy'n gyfrifol an wariant ymgeisydd?

Ceir rheolau i sicrhau y gellir rheoli'r gwariant a'i gofnodi ac adrodd arno yn gywir.

Eich cyfrifoldeb **chi** yw cadw cofnod llawn a chywir o wariant ymgeisydd. Dylech sicrhau eich bod yn deall y rheolau a bod pob gwariant wedi'i awdurdodi a'i gofnodi'n gywir.

Yn ystod y cyfnod a reoleiddir, dim ond y bobl ganlynol y caniateir iddynt **fynd i gostau** ar wariant etholiadol. Ystyr 'mynd i gostau' yw gwneud ymrwymiad cyfreithiol i wario arian:

- yr asiant
- yr ymgeisydd;
- unrhyw un a awdurdodir gan yr ymgeisydd neu'r asiant

Os ydych yn awdurdodi rhywun i fynd i gostau ar ran ymgeisydd, rhaid gwneud hynny'n ysgrifenedig a nodi'n glir faint y gall ei wario ac ar beth.

Gall ymgeiswyr benodi asiant etholiad, neu weithredu fel eu hasiant etholiad eu hunain. Mae penodi asiant etholiad yn effeithio ar bwy all wneud taliadau.

Rhaid i'r asiant, yn hytrach na'r ymgeisydd, wneud **taliadau** ar gyfer y rhan fwyaf o wariant yr ymgeisydd yn ystod y cyfnod a reoleiddir. Ceir tri eithriad:

- gall yr ymgeisydd dalu am eitemau cyn i'r asiant gael ei benodi;
- gall ymgeiswyr dalu am hyd at £600 mewn treuliau persono.;

Ceir math gwahanol o wariant, gwariant tybiannol, lle byddwch yn defnyddio rhywbeth a ddarparwyd am ddim neu am lai na'r pris masnachol.

Yn yr achos hwn, caiff y gwariant tybiannol ei drin fel petai'r ymgeisydd wedi mynd iddo.

Am ragor o wybodaeth am wariant tybiannol, gweler tudalennau 31-33.

Mewn etholaethau sirol yn unig, gall asiant etholiadol benodi is-asiant i'w gynorthwyo yn eu gwaith.

Mae canllawiau ar wahân ar benodi asiant etholiadol ar gael ar ein [gwefan](#).

- gall yr asiant awdurdodi rhywun yn ysgrifenedig i dalu am fân dreuliau fel deunydd ysgrifennu neu gostau postio. Rhaid i'r awdurdodiad gynnwys swm y taliad.

Dylech sicrhau bod eich gwirfoddolwyr a'ch ymgyrchwyr yn ymwybodol o'r rheolau hyn ac yn gwybod pwy all ac na all fynd i gostau neu dalu costau.

Y cofnodion y mae'n rhaid i chi eu cadw

Dylech sicrhau bod system ar waith i gadw cofnodion o'ch holl wariant a rhoddion ymgeiswyr fel y gallwch eu hadrodd ar ôl yr etholiad

Ar ôl iddo gael ei benodi, yr asiant fydd yn gyfrifol am bob taliad a rhaid iddo gadw anfonebau neu dderbynebion ar gyfer unrhyw daliadau o £20 neu fwy.

Efallai y bydd yn ddefnyddiol i'r asiant gadw copiâu o bob enghraifft o ddeunydd ymgyrchu (fel llythyr neu daflenni) a ddefnyddir rhag ofn y bydd angen iddo gyfeirio'n ôl atynt.

Yr hyn y mae angen i chi ei gofnodi

Ar gyfer pob eitem o wariant ymgeisydd a threuliau personol, dylech gofnodi'r wybodaeth ganlynol i'w rhoi ar eich ffurflen gwariant:

- ar gyfer beth roedd y gwariant – er enghraifft, taflenni neu hysbysebu
- enw a chyfeiriad y cyflenwr
- y swm neu'r gwerth
- ar ba ddyddiad y gwnaethoch wario'r arian

Cofiwch fod yn rhaid i chi gynnwys gwerth masnachol llawn eitemau neu wasanaethau a roddwyd i chi am ddim neu a roddwyd i chi am ostyngiad anfasnachol o fwy na 10% lle rydych wedi eu defnyddio yn eich ymgyrch ac mae'r eitem yn werth mwy na £50.

Gweler tudalen 31 ar wariant tybiannol i gael rhagor o wybodaeth.

Rhaid i bob cost gynnwys TAW, hyd yn oed os gallwch adennill taliadau TAW.

Ar ôl yr etholiad

Ar ôl yr etholiad, rhaid i'r asiant gydymffurfio â'r terfynau amser ar gyfer:

- derbyn a thalu anfonebau; ac
- anfon ffurflen gwariant a rhoddion at y swyddog canlyniadau

Rhaid i'r asiant a'r ymgeisydd hefyd gyflwyno datganiadau bod y ffurflen yn gyflawn ac yn gywir. Os yw'r ymgeisydd yn gweithredu fel ei asiant ei hun, dim ond datganiad ymgeisydd sydd angen iddo ei gyflwyno.

Rhaid i chi gyflwyno ffurflen gwariant a'r datganiadau, hyd yn oed os nad ydych wedi gwario unrhyw arian. Gelwir hwn yn ddatganiad 'dim trafodion'.

Nodir y terfynau amser hyn, a rhagor o wybodaeth am roi gwybod am wariant, yn **Adran C** o'r canllawiau hyn.

Adran B – Eich rhoddion

Mae'r adran hon yn esbonio'r rheolau ynglŷn â rhoddion, sut i gadarnhau y gellir derbyn rhodd a pha wybodaeth y mae angen i chi ei chofnodi.

Trosolwg o'r rheolau

Dim ond rhoddion o arian, eitemau neu wasanaethau tuag at eu gwariant ar ymgyrch gan ffynonellau penodol a leolir yn y DU yn bennaf y gall ymgeiswyr eu derbyn, a rhaid iddynt roi gwybod amdanynt i'r Swyddog Canlyniadau ar ôl yr etholiadau.

Mae hyn yn cynnwys rhoddion gan eich plaid wleidyddol eich hun.

Gall yr ymgeisydd a'r asiant etholiad gael rhoddion tuag at wariant ymgeisydd, ond unwaith bod asiant etholiad wedi'i benodi, rhaid i roddion gael eu trosglwyddo iddo mor gyflym â phosibl. Rhaid i'r asiant etholiad gadarnhau a ellir derbyn y rhodd ai peidio.

Rhaid i'r ymgeisydd a'r asiant lofnodi datganiad gyda'u ffurflen gwariant, yn dweud bod yr adran ar roddion yn gyflawn ac yn gywir hyd eithaf eu gwybodaeth. Felly mae angen i'r ymgeisydd sicrhau bod ei asiant yn dilyn y rheolau.

Os na phenodwyd asiant, yr ymgeisydd sy'n gyfrifol am drafod a gwirio rhoddion.

Yn yr adran hon, rydym yn defnyddio 'chi' i gyfeirio at y person sy'n gyfrifol am ymdrin â rhoddion ar y pryd.

Mae i'r adran hon o'r canllawiau ddwy ran:

- Mae Rhan Un yn esbonio'r rheolau ynglŷn â rhoddion, a chan bwy y gallwch eu derbyn.
- Mae Rhan Dau yn esbonio'r gwiriadau y bydd angen i chi eu gwneud ar fathau gwahanol o roddwyr, a'r wybodaeth y bydd angen i chi ei chofnodi.

Gallwch gael rhagor o wybodaeth am roi gwybod am roddion ar ôl yr etholiad yn **Adran C**.

Rhan Un - Rhoddion

Beth sy'n cyfrif fel rhodd?

Rhodd yw arian, eiddo, nwyddau neu wasanaethau a roddir:

- tuag at eich gwariant fel ymgeisydd
- heb godi tâl neu ar delerau anfasnachol

ac sy'n werth dros £50. Nid ystyrir bod unrhyw beth sy'n £50 neu lai yn rhodd.

Mae rhai enghreifftiau o roddion yn cynnwys:

- rhodd arian neu fath arall o eiddo
- talu anfoneb ar gyfer gwariant ymgeisydd a fyddai fel arall yn cael ei thalu gennych chi
- benthyciad nas rhoddwyd ar delerau masnachol
- noddi digwyddiad neu gyhoeddiad
- defnydd am ddim, neu am bris gostyngol arbennig, o eiddo neu gyfleusterau, er enghraifft defnydd am ddim o swyddfa

Cronfeydd ymladd pleidiau lleol

Mae llawer o bleidiau gwleidyddol yn cynnal cronfeydd ymladd lleol i ymgeiswyr. Os yw'r gronfa wedi'i rheoli gan y blaid ac nid yr ymgeisydd, caiff rhoddion i'r gronfa eu trin fel rhoddion i'r blaid fel arfer ac nid oes angen i chi eu trin fel rhoddion i'r ymgeisydd, oni chaiff y rhoddion eu rhoi'n benodol tuag at ymgyrch eich etholiad. Fodd bynnag, bydd angen i chi roi gwybod am roddion gan y blaid lleol at ddiben talu am wariant eich ymgyrch.

Rhaid i unrhyw roddion a wneir ar eich rhan fod ar gael i chi eu defnyddio. Mae hyn yn cynnwys rhoddion a gedwir ar eich rhan gan eich plaid wleidyddol neu rywun arall.

Cyllido torfol

Gall ymgeiswyr godi arian drwy wefannau cyllido torfol tuag at eu hymgyrch. Rhaid i'r ymgeisydd wybod pwy sydd wedi rhoi'r arian fel y gall wneud gwiriadau i gadarnhau y caniateir derbyn yr arian, a sicrhau bod mesurau ar waith i ddychwelyd rhoddion gan ffynonellau nas caniateir.

Am ragor o wybodaeth, cyfeiriwch at yr adran Cyllido Torfol yn y canllawiau ar gyfer ymgeiswyr ac asiantau mewn etholiadau llywodraeth leol yn Lloegr. Dim ond i gyfeirio at y wybodaeth am gyllido torfol y dylid defnyddio'r canllawiau ar etholiadau llywodraeth leol yn Lloegr, ar gyfer pob mater arall defnyddiwch y canllawiau hyn.

Gan bwy y gallwch dderbyn rhodd?

Dim ond o ffynhonnell a ganiateir y gallwch dderbyn rhoddion. Ffynhonnell a ganiateir yw:

- unigolyn sydd wedi'i gofrestru ar un o gofrestrau etholwyr y DU, gan gynnwys etholwyr tramor
- plaid wleidyddol sydd wedi'i chofrestru ym Mhrydain Fawr
- cwmni sydd wedi'i gofrestru yn y DU ac sy'n gwmni corfforedig yn y DU ac sy'n cynnal busnes yn y DU
- undeb llafur sydd wedi'i gofrestru yn y DU
- cymdeithas adeiladu sydd wedi'i chofrestru yn y DU
- partneriaeth atebolrwydd cyfyngedig sydd wedi'i chofrestru yn y DU ac sy'n cynnal busnes yn y DU
- cymdeithas lesiant sydd wedi'i chofrestru yn y DU
- cymdeithas anghorfforedig sydd wedi'i lleoli yn y DU ac sy'n cynnal busnes neu weithgareddau eraill yn y DU

Gallwch hefyd dderbyn rhoddion gan fathau penodol o ymddiriedolaethau a chan gymynroddion. Mae'r rheolau ynglŷn â'r rhoddion hyn yn gymhleth, felly cysylltwch â ni i gael rhagor o wybodaeth.

Er y gallwch dderbyn yn gyfreithiol roddion gan elusennau sy'n gwmnïau cofrestredig, ni chaniateir i elusennau wneud rhoddion gwleidyddol fel arfer o dan gyfraith elusennau. Dylech gadarnhau bod unrhyw elusen sy'n cynnig rhodd wedi cael cyngor gan y rheoleiddiwr elusennau perthnasol yn y DU cyn ei derbyn.

Sut rydych yn penderfynu p'un a allwch dderbyn rhodd?

Pan fyddwch yn cael unrhyw rodd o fwy na £50, rhaid i chi sicrhau ar unwaith eich bod yn gwybod pwy yw'r rhoddwr a bod y rhodd yn dod o ffynhonnell a ganiateir.

Pan fyddwch yn cael rhodd, bydd gennych 30 diwrnod i benderfynu p'un a allwch ei derbyn ai peidio.

Dylech ofyn i chi'ch hun:

- 'a wyf yn siŵr fy mod yn gwybod pwy sydd wedi rhoi'r rhodd hon?'
- 'a yw'r rhoddwr yn un a ganiateir?'

Os:

- nad yw'r rhodd gan roddwr a ganiateir, neu
- am unrhyw reswm arall na allwch fod yn siŵr pwy yn union a roddodd y rhodd

rhaid i chi ei dychwelyd o fewn cyfnod o 30 diwrnod. Os na wnewch hynny, tybir eich bod wedi'i derbyn, efallai y byddwch yn cyflawni trosedd a gallwn wneud cais i'r llysoedd am i'r rhodd gael ei fforffedu.

Os ydych wedi derbyn rhodd nas caniateir, dylech ddweud wrthym mor fuan â phosibl.

Rhoddion a roddir ar ran eraill

Os rhoddir rhodd ar ran rhywun arall, rhaid i'r person sy'n rhoi'r rhodd i chi (yr asiant) ddweud wrthyh:

- bod y rhodd ar ran rhywun arall
- manylion y rhoddwr gwirioneddol

Un enghraifft o rywun yn gweithredu fel asiant yw lle mae trefnydd digwyddiad yn trosglwyddo'r enillion o ginio a gynhaliwyd yn benodol i godi arian ar ran eich sefydliad.

Os oes gennych reswm dros gredu bod rhywun yn gweithredu fel asiant o bosibl ond nad yw wedi dweud wrthyh, dylech ganfod y ffeithiau fel y gallwch wneud y gwiriadau priodol. Os nad ydych yn siŵr pwy yw'r rhoddwr gwirioneddol rhaid i chi beidio â derbyn y rhodd.

Os nad yw'r rhodd gan roddwr a ganiateir, neu os na allwch fod yn siŵr pwy yw'r ffynhonnell mewn gwirionedd am unrhyw reswm, rhaid i chi ei dychwelyd o fewn 30 diwrnod.

Pryd rydych yn 'cael' rhodd?

Rydych fel arfer yn 'cael' rhodd ar y diwrnod rydych yn dod yn berchen arni.

Er enghraifft:

- os rhoddir taflenni am ddim i chi, rydych yn cael y rhodd pan gaiff y taflenni eu trosglwyddo i chi
- os rhoddir siec i chi, rydych yn cael y rhodd ar y diwrnod y mae'r siec yn cael ei chlirio
- os trosglwyddir rhodd yn uniongyrchol i'ch cyfrif banc, rydych yn cael y rhodd ar y dyddiad y mae'r arian yn cyrraedd eich cyfrif

Sut rydych yn dychwelyd rhodd?

Os ydych yn gwybod pwy yw'r rhoddwr, rhaid i chi ei dychwelyd iddo o fewn 30 diwrnod i gael y rhodd.

Os daw'r rhodd o ffynhonnell anhysbys (er enghraifft, rhodd arian o £100 yn ddiennw), rhaid i chi ei dychwelyd o fewn 30 diwrnod i gael y rhodd i'r canlynol:

- y sawl a drosglwyddodd y rhodd i chi; neu
- y sefydliad ariannol a ddefnyddiwyd i drosglwyddo'r rhodd.

Os na ddychwelwch y rhodd o fewn 30 diwrnod, rhaid i chi anfon y rhodd atom. Byddwn yn ei thalu i mewn i gronfa gyfunol y Llywodraeth.

Sut rydych yn prasio rhodd?

Rhaid i chi brisio unrhyw rodd nad yw'n arian parod. Gwerth y rhodd yw'r gwahaniaeth rhwng gwerth yr hyn a gewch a'r swm (os o gwbl) a dalwch amdano.

Os rhoddir eiddo, nwyddau neu wasanaethau am ddim i chi, neu am ostyngiad anfasnachol o fwy na 10%, rhaid i chi eu prasio ar gyfradd y farchnad.

Er enghraifft:

	Cyfraddau'r nwyddau ar y farchnad	Y pris a dalwch	Gwerth y rhodd
Neu:	£200	£100	£100
	Cyfraddau'r gwasanaethau ar y farchnad	Y pris a dalwch	Gwerth y rhodd
	£150	£0	£150

Os mai darparwr masnachol yw'r rhoddwr, dylech ddefnyddio'r cyfraddau y mae'n eu codi ar gwsmeriaid eraill. Os nad yw'r wybodaeth hon ar gael, dylech ganfod beth mae darparwyr tebyg yn ei godi am yr un eiddo, nwyddau neu wasanaethau a defnyddio hyn fel y gwerth masnachol.

Os byddwch yn dal i fod yn ansicr ynghylch sut y dylech brisio rhodd benodol, **e-bostiwch** neu ffoniwch ni i gael cyngor.

Dylech gadw cofnod o'r modd y lluniwyd eich prisiad.

Gostyngiadau masnachol yw'r rhai sydd ar gael i gwsmeriaid tebyg eraill, fel gostyngiadau ar gyfer swmp-archebion neu ostyngiadau tymhorol.

Gostyngiadau anfasnachol yw gostyngiadau arbennig a roddir i chi gan gyflenwyr. Mae hyn yn cynnwys unrhyw gyfradd arbennig nad yw ar gael ar y farchnad agored.

Prisio rhodd drwy nawdd

Os bydd rhywun yn noddi cyhoeddiad neu ddigwyddiad ar ran yr ymgeisydd, gwerth y rhodd yw'r swm llawn a dalwyd ganddo.

Ni ddylech ddidynnu unrhyw symiau ar gyfer unrhyw fudd y mae'n ei gael drwy'r nawdd.

Prisio mathau eraill o roddion

Gallwch gael rhagor o wybodaeth am brisio gofod swyddfa a staff wedi'u secondio ar dudalen 31.

Pa gofnodion sydd angen i chi eu cadw?

Rhoddion a dderbyniwyd gennych

Os derbyniwch rodd gwerth dros £50, rhaid i chi gofnodi'r manylion hyn:

- enw a chyfeiriad y rhoddwr
- os mai cwmni yw'r rhoddwr, rhif cofrestru'r cwmni
- y swm (ar gyfer rhodd ariannol) neu natur a gwerth y rhodd (ar gyfer rhodd anariannol)
- y dyddiad y cawsoch y rhodd
- y dyddiad y derbyniwyd y rhodd

Os mai unigolyn yw'r rhoddwr, rhaid i chi gofnodi ei gyfeiriad fel y mae'n ymddangos ar y gofrestr etholwyr berthnasol. Os mai etholwr tramor yw'r rhoddwr, rhaid i chi gofnodi ei gyfeiriad cartref. a hynny am na fydd unrhyw gyfeiriad yn ymddangos ar y gofrestr etholwyr.

Os mai cwmni yw'r rhoddwr, rhaid i chi gofnodi cyfeiriad cofrestredig y rhoddwr a rhif y cwmni fel y mae'n ymddangos ar gofrestr Tŷ'r Cwmnïau.

Rhoddir rhagor o wybodaeth yn ein

[Canllawiau nawdd](#)

I gael rhagor o wybodaeth am sut i wirio rhoddion, gweler Rhan 2 o'r adran hon.

Os mai cymdeithas anghorfforedig yw'r rhoddwr, rhaid i chi gofnodi cyfeiriad y brif swyddfa, a hynny am nad oes cofrestr o gymdeithasau anghorfforedig y gellir cyfeirio ati.

Rhoddion a ddychwelwyd gennych

Os cewch rodd o ffynhonnell nas caniateir rhaid i'r asiant etholiadol ei dychwelyd neu ei thalu i'r Comisiwn i'w thalu i mewn i'r gronfa gyfunol (gweler yn gynharach) a chofnodi'r manylion hyn:

- y swm (ar gyfer rhodd ariannol) neu natur a gwerth (ar gyfer rhodd anariannol)
- os na allech gadarnhau pwy oedd y rhoddwr, manylion am sut y rhoddwyd y rhodd
- os ydych wedi cadarnhau pwy oedd y rhoddwr, ond nad oedd y rhoddwr yn un a ganiateir ar yr adeg berthnasol, enw a chyfeiriad y rhoddwr
- y dyddiad y cawsoch y rhodd
- y dyddiad y dychwelwyd y rhodd gennych
- y camau a gymerwyd gennych i ddychwelyd y rhodd (er enghraifft, yr unigolyn neu'r sefydliad y dychwelwyd y rhodd atynt)

Os cewch rodd o ffynhonnell na allwch ei hadnabod (er enghraifft, rhodd arian parod o £100 a roddir yn ddiennw), rhaid i chi ei dychwelyd naill ai:

- y sawl a drosglwyddodd y rhodd i chi; neu
- y sefydliad ariannol a ddefnyddiwyd i drosglwyddo'r rhodd

Ar ôl yr etholiad

Bydd angen i chi gofnodi'r manylion hyn ar eich ffurflen gwariant a rhoddion. Mae rhagor o wybodaeth am y ffurflen, a phryd y bydd angen i chi ei dychwelyd, yn Adran C.

Os na allwch adnabod y person a drosglwyddodd y rhodd i chi, na'r sefydliad ariannol a ddefnyddiwyd i drosglwyddo'r rhodd, rhaid i chi anfon y rhodd atom. Byddwn yn ei thalu i mewn i gronfa gyfunol y Llywodraeth.

Ymgeiswyr sy'n aelodau plaid neu'n ddeiliaid swydd etholedig

Os ydych yn aelod o blaid wleidyddol gofrestredig neu os ydych eisoes yn dal rhyw swydd etholedig berthnasol, mae angen i chi ddilyn y rheolau ynglŷn â rhoddion a benthyciadau i chi, sy'n ymwneud â gweithgarwch gwleidyddol cyn y cyfnod a reoleiddir. Er enghraifft, efallai y cewch rodd i helpu i ariannu'ch ymgyrch i gael eich ethol yn ymgeisydd, neu ar gyfer gweithgarwch ymgyrchu cyn dechrau'r cyfnod a reoleiddir.

Deiliaid swydd etholedig yw:

- aelod o'r Senedd
- aelod o Senedd y DU
- aelod o Senedd yr Alban
- aelod o Gynulliad Gogledd Iwerddon
- aelod o unrhyw awdurdod lleol yn y DU, heb gynnwys cynghorau plwyf neu gymuned
- aelod o Awdurdod Llundain Fwyaf
- Maer Llundain neu unrhyw faer etholedig arall, neu
- Comisiynydd yr Heddlu a Throseddau

Galwn yr unigolion hyn yn 'dderbynwyr a reoleiddir'. Os ydych yn dderbynydd a reoleiddir a'ch bod yn cael rhoddion neu fenthyciadau penodol gwerth mwy na £500, gallwch ond eu derbyn o ffynonellau a ganiateir. Mae gennych 30 diwrnod ar ôl i chi eu cael i benderfynu a ddylech eu derbyn.

Os derbyniwch rodd neu fenthyciad gwerth mwy na £2,230 (neu roddion neu fenthyciadau o un ffynhonnell sy'n gwneud cyfanswm o fwy na £2,230), rhaid i chi roi gwybod i ni amdani o fewn 30 diwrnod i'w derbyn. Os ydych chi'n Aelod o'r

[Isetholiad etholaethol y Senedd 2025: Rhan 3 o 6 Gwariant a Rhoddion](#)

Os ydych yn dal un o'r swyddi etholedig hyn a'ch bod yn bwriadu sefyll yn etholiadau'r Senedd, dylech sicrhau nad oes un swydd yn eich atal rhag dal y llall. Rhoddir rhagor o wybodaeth am anghymhwysu yn ein canllawiau ar [sefyll etholiad](#)

Os cewch eich ethol bydd y rheolau hyn hefyd yn gymwys i chi, ar ôl i chi gael eich ethol.

[Gallwch weld ein canllawiau ar y rheolau hyn ar ein gwefan.](#)

Senedd, rhaid i chi roi gwybod am y rhoddion hyn i'r Gofrestr Buddiannau Aelodau yn lle hynny.

Rhan Dau - Sut i gadarnhau eich bod yn gallu derbyn rhodd

Cyn i chi dderbyn unrhyw rodd o fwy na £50 at ddibenion gwariant ymgeisydd, rhaid i chi gymryd pob cam rhesymol i:

- sicrhau eich bod yn gwybod pwy yw'r ffynhonnell wirioneddol
- cadarnhau bod y ffynhonnell yn un a ganiateir

Mae gennych 30 diwrnod i wneud hyn, a dychwelyd y rhodd os na allwch ei derbyn. Os cadwch rodd am fwy na 30 diwrnod, tybir eich bod wedi ei derbyn. Os cadwch rodd nas caniateir ar ôl y cyfnod hwn, efallai y byddwch yn cyflawni trosedd a gallwn wneud cais i'r llysoedd am iddi gael ei fforffedu i ni.

Rhoddion gan unigolion

Beth sy'n gwneud unigolyn yn rhoddwr a ganiateir?

Rhaid i unigolion fod ar un o gofrestrau etholwyr y DU ar adeg rhoi'r rhodd. Mae hyn yn cynnwys etholwyr tramor.

Sut rydych yn cadarnhau bod cymdeithas anghorfforedig yn rhoddwr a ganiateir?

Gallwch ddefnyddio'r gofrestr etholwyr i gadarnhau a yw unigolyn yn rhoddwr a ganiateir. Mae hawl gan ymgeiswyr a'u hasiantiaid i gael copi am ddim o'r gofrestr etholwyr lawn yn y cyfnod cyn etholiad. Dim ond er mwyn cadarnhau a yw rhoddwr yn rhoddwr a ganiateir neu at ddibenion etholiadol eraill y cewch ddefnyddio'r gofrestr. Rhaid i chi beidio â'i rhoi i unrhyw un arall.

Er mwyn cael copi o'r gofrestr, rhaid i chi gysylltu â'r adran cofrestru etholiadol yn eich cyngor lleol, gan esbonio eich bod yn gofyn am un fel ymgeisydd mewn etholiad, neu fel asiant etholiadol ar ran yr ymgeisydd.

Dylech hefyd ofyn i'r adran anfon yr holl ddiweddariadau i'r gofrestr hefyd. Mae hyn yn bwysig oherwydd gall enw etholwr gael ei dynnu oddi ar y gofrestr ac felly ar adeg rhoi rhodd efallai na fydd yn rhoddwr a ganiateir.

Rhaid i chi edrych ar y gofrestr a'r diweddariadau'n ofalus, er mwyn sicrhau bod y person ar y gofrestr ar y dyddiad y cawsoch y rhodd.

Pa wybodaeth y mae'n rhaid i chi ei chofnodi?

Rhaid i chi gofnodi:

- enw llawn y rhoddwr
- y cyfeiriad fel y mae'n ymddangos ar y gofrestr etholwyr, neu os mai etholwr tramor yw'r person, ei gyfeiriad cartref

Efallai y bydd yn ddefnyddiol nodi rhif etholiadol y rhoddwr fel cofnod o'ch gwiriad.

O dan amgylchiadau arbennig, mae gan bobl gofrestrriad dienw. Os oes rhoddwr wedi'i gofrestru'n ddienw, cysylltwch â ni i gael cyngor.

Rhoddion gan gwmnïau

Beth sy'n gwneud cwmni yn rhoddwr a ganiateir?

Mae cwmni yn rhoddwr a ganiateir:

- os yw wedi'i gofrestru yn Nhŷ'r Cwmnïau;
- os yw wedi'i gorffori yn y DU, ac;
- os yw'n cynnal busnes yn y DU

Rhaid i chi fod yn siŵr bod y cwmni yn bodloni **pob un o'r tri** maen prawf.

Sut y gallaf gadarnhau cofrestrriad cwmni?

Dylech edrych ar y gofrestr yn Nhŷ'r Cwmnïau.

Dylech edrych ar gofnod cofrestru llawn y cwmni.

Sut rydych yn cadarnhau a yw'r cwmni yn cynnal busnes yn y DU?

Rhaid i chi fodloni'ch hun bod y cwmni yn cynnal busnes yn y DU. Gall y busnes fod yn un nid er elw.

Hyd yn oed os ydych yn gyfarwydd â'r cwmni eich hun, dylech edrych ar gofrestr Tŷ'r Cwmnïau er mwyn gweld:

- a yw'r cwmni yn cael ei ddiddymu, yn segur, neu ar fin cael ei ddileu o'r gofrestr;
- a yw cyfrifon a ffurflen flynyddol y cwmni yn hwyr

Mae'n bosibl bod cwmni yn dal i gynnal busnes os yw'n cael ei ddiddymu, yn segur neu'n hwyr yn cyflwyno dogfennau, ond dylech wneud gwiriadau ychwanegol er mwyn bodloni'ch hun mai felly y mae.

O ran unrhyw gwmni, dylech ystyried edrych ar y canlynol:

- gwefan y cwmni
- cyfeirlyfrau ffôn neu wefannau dibynadwy masnachau perthnasol
- y cyfrifon diweddaraf a gyflwynwyd i Dŷ'r Cwmnïau

Os nad ydych yn siŵr o hyd bod cwmni yn rhoddwr a ganiateir ar ôl gwneud eich gwiriadau, [e-bostiwch](#) neu ffoniwch ni i gael cyngor.

Pa wybodaeth y mae'n rhaid i chi ei chofnodi?

Rhaid i chi gofnodi:

- yr enw fel y mae'n ymddangos ar gofrestr Tŷ'r Cwmnïau
- cyfeiriad swyddfa gofrestredig y cwmni; a
- rhif cofrestru'r cwmni

Rhoddion gan bartneriaethau Atebolrwydd Cyfyngedig

Beth sy'n gwneud partneriaeth atebolrwydd cyfyngedig yn rhoddwr a ganiateir?

Mae partneriaeth atebolrwydd cyfyngedig yn rhoddwr a ganiateir:

- os yw wedi'i chofrestru yn Nhŷ'r Cwmnïau
- yn cynnal busnes yn y DU

Sut rydych yn cadarnhau bod cymdeithas anghorfforedig yn rhoddwr a ganiateir?

Dylech edrych ar y gofrestr yn Nhŷ'r Cwmnïau.

Bydd angen i chi edrych ar rif cofrestru'r bartneriaeth atebolrwydd cyfyngedig. Dim ond rhifau sy'n dechrau gydag OC, SO neu NC sy'n bartneriaethau atebolrwydd cyfyngedig a ganiateir.

Fel yn achos cwmnïau, rhaid i chi fodloni'ch hun bod y bartneriaeth atebolrwydd cyfyngedig yn cynnal busnes yn y DU. Gallwch gael rhagor o wybodaeth yn yr adran flaenorol 'Sut rydych yn cadarnhau a yw'r cwmni yn cynnal busnes yn y DU?' ar dudalen 55.

Pa wybodaeth y mae'n rhaid i chi ei chofnodi?

Rhaid i chi gofnodi:

- yr enw fel y mae'n ymddangos ar gofrestr Tŷ'r Cwmnïau
- cyfeiriad swyddfa gofrestredig y bartneriaeth atebolrwydd cyfyngedig

Dylech hefyd gofnodi rhif cofrestru'r bartneriaeth atebolrwydd cyfyngedig.

Rhoddion gan gymdeithasau anghorfforedig

Beth sy'n gwneud cymdeithas anghorfforedig yn rhoddwr a ganiateir?

Mae cymdeithas anghorfforedig yn rhoddwr a ganiateir:

- os bydd ganddi fwy nag un aelod
- os yw'r brif swyddfa yn y DU
- os yw'n cynnal busnes neu weithgareddau eraill yn y DU

Sut rydych yn cadarnhau bod cymdeithas anghorfforedig yn rhoddwr a ganiateir?

Nid oes unrhyw gofrestr sy'n cynnwys yr holl cymdeithasau anghorfforedig.

Mae p'un a yw'n rhoddwr a ganiateir yn fater ffeithiol ym mhob achos.

Yn gyffredinol, bydd gan gymdeithas anghorfforedig fwy nag un aelod ac mae'n debygol o feddu ar y canlynol:

- aelodaeth adnabyddadwy
- bodolaeth ar wahân i'w haelodau

Er enghraifft, gall clybiau aelodau fod yn gymdeithasau anghorfforedig weithiau.

Rhaid i chi gadarnhau bod y gymdeithas anghorfforedig yn cynnal busnes neu weithgareddau eraill yn y DU. Gallwch gael rhagor o wybodaeth am gynnal busnes yn yr adran flaenorol 'Sut rydych yn cadarnhau a yw'r cwmni yn cynnal busnes yn y DU?' ar dudalen 55.

Os nad ydych yn siŵr a yw cymdeithas yn bodloni'r meini prawf, dylech ystyried a yw'r rhodd gan yr unigolion ynddi mewn gwirionedd (yn hytrach na'r gymdeithas) neu a oes rhywun yn y gymdeithas yn gweithredu fel asiant dros eraill.

Os credwch mai felly y mae, rhaid i chi gadarnhau bod pob un o'r unigolion a gyfrannodd fwy na £50 yn rhoddwyr a ganiateir a'u trin fel y rhoddwyr.

Os nad ydych yn siŵr, dylech wneud ymholiadau pellach a pheidio â derbyn y rhodd oni bai eich bod yn fodlon eich bod yn gwybod pwy yw'r rhoddwr gwirioneddol.

Pa wybodaeth y mae'n rhaid i chi ei chofnodi?

Rhaid i chi gofnodi:

- enw'r gymdeithas anghorfforedig,
- prif gyfeiriad y gymdeithas anghorfforedig

Os hoffech gael mwy o ganllawiau ar roddwyr a ganiateir a chymdeithasau anghorfforedig, [e-bostiwch](#) neu ffoniwch ni i gael cyngor.

Mathau eraill o roddwyr

Mae'r tabl isod yn dangos sut rydych yn cadarnhau bod mathau eraill o roddwr yn rhoddwyr a ganiateir.

Math o roddwr	Gofyniad	Ble i edrych
Plaid wleidyddol	Os ydych yn sefyll etholiad ym Mhrydain Fawr, rhaid bod y blaid wedi'i chofrestru ar gofrestr Prydain Fawr o bleidiau gwleidyddol.	Y Comisiwn Etholiadol http://www.comisiwnetholiadol.org.uk
Undeb llafur	Wedi'i restru'n undeb llafur gan y Swyddog Ardystio.	Y Swyddog Ardystio www.certoffice.org
Cymdeithas adeiladu	Cymdeithas adeiladu o fewn ystyr Deddf Cymdeithasau Adeiladu 1986	Yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol http://mutuals.fsa.gov.uk
Cymdeithas lesiant / ddiwydiannol neu ddarbodus	Wedi'i chofrestru o dan Ddeddf Cymdeithasau Llesiant 1974 neu Ddeddf Cymdeithasau Darbodus a Diwydiannol 1965.	Yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol http://mutuals.fsa.gov.uk

Pa wybodaeth y mae'n rhaid i chi ei chofnodi?

Rhaid i chi gofnodi:

- enw'r rhoddwr
- y cyfeiriad, fel y mae'n ymddangos, ar y gofrestr berthnasol

Adran C – Ar ôl yr etholiad

Mae'r adran hon yn esbonio sut i roi gwybod am gyllid eich ymgyrch ar ôl yr etholiad.

Ar ôl yr etholiad

Ar ôl yr etholiad, rhaid i asiantiaid sicrhau'r canlynol:

- rhaid i bob anfoneb ddod i law o fewn **21 diwrnod** ar ôl i ganlyniad yr etholiad gael ei ddatgan,
- rhaid i bob anfoneb gael ei thalu o fewn **28 diwrnod** ar ôl i ganlyniad yr etholiad gael ei ddatgan,
- rhaid rhoi gwybod i'r Swyddog Canlyniadau am fanylion gwariant a rhoddion yr ymgeisydd, o fewn **35 diwrnod** ar ôl i ganlyniad yr etholiad gael ei ddatgan, ynghyd â datganiad bod y ffurflen yn gyflawn ac yn gywir.

Rhaid i'r asiant a'r ymgeisydd gyflwyno datganiadau bod y ffurflen dreth yn gyflawn ac yn gywir. Mae ffurflenni datganiad ar wahân ar gyfer hyn. Os yw'r ymgeisydd yn gweithredu fel ei asiant ei hun, dim ond cyflwyno datganiad yr ymgeisydd ochr yn ochr â'r ffurflen dreth fel uchod sydd angen iddo.

Rhaid i ymgeiswyr nad ydynt yn gweithredu fel asiant eu hunain gyflwyno datganiadau yn cadarnhau bod y ffurflenni'n gyflawn ac yn gywir i'r Swyddog Canlyniadau o fewn **7 diwrnod** gwaith i gyflwyno'r ffurflen.

Os bydd yr ymgeisydd y tu allan i'r Deyrnas Unedig pan fydd angen cyflwyno'r datganiad, caiff y terfyn amser ei ymestyn i 14 diwrnod ar ôl iddo ddychwelyd i'r DU.

Rhaid i chi gyflwyno ffurflen hyd yn oed os nad ydych wedi gwario unrhyw arian. Gelwir hyn yn 'ddatganiad dim trafodion'

Anfonebau sy'n dod i law neu sy'n cael eu talu ar ôl y terfynau amser

Rydym yn galw hawliadau (anfonebau ar gyfer eich gwariant fel ymgeisydd) nad yw'r asiant etholiadol yn eu cael o fewn y terfyn amser o 21 diwrnod yn **hawliadau heb eu talu**.

Ni ellir yn gyfreithlon dalu hawliadau heb eu talu oni cheir gorchymyn llys yn caniatáu talu'r hawliad. Mae'n drosedd talu hawliad heb ei dalu heb orchymyn llys.

Rydym yn galw hawliadau a gyflwynwyd o fewn y terfyn amser o 21 diwrnod ond nad ydynt wedi cael eu talu o fewn y terfyn amser o 28 diwrnod yn **hawliadau y mae anghydfod yn eu cylch**.

Ni ellir yn gyfreithlon dalu hawliadau y mae anghydfod yn eu cylch heb i orchymyn llys gael ei roi gyntaf yn caniatáu talu'r hawliad.

Rhaid rhoi gwybod am unrhyw hawliad sy'n cael ei dalu:

- ar ôl y terfyn amser o 21 diwrnod i dderbyn anfoneb: neu
- ar ôl y terfyn amser o 28 diwrnod ar gyfer taliadau,

ar ôl cais **llwyddiannus** i'r llys, ac **ar ôl** y terfyn amser ar gyfer cyflwyno ffurflenni gwariant etholiad, yn ysgrifenedig i'r Swyddog Canlyniadau o fewn **saith diwrnod** i'w dalu, ynghyd â chopi o'r gorchymyn llys.

Rhaid i chi hefyd anfon copi o'r Gorchymyn i'r Comisiwn Etholiadol.

Cwblhau'ch ffurflen

Gelwir yr adroddiad ar wariant a rhoddion yn 'ffurflen'. Rhaid i'r ffurflen ddangos gwariant yr aethpwyd iddo yn ystod y cyfnod a reoleiddir, a rhaid iddi gynnwys y canlynol ar gyfer pob eitem o wariant:

- ar gyfer beth roedd y gwariant – er enghraifft, taflenni neu hysbysebu
- enw a chyfeiriad y cyflenwr
- y swm neu'r gwerth
- manylion unrhyw hawliadau sydd heb eu talu neu y mae anghydfod yn eu cylch
- manylion unrhyw wariant tybiannol, a datganiad o'i werth
- anfonebau a derbynebion ar gyfer unrhyw daliad o £20 neu fwy

Rhaid i'r ffurflen hefyd gynnwys:

- manylion pob rhodd dros £50
- cyfanswm pob rhodd gwerth llai na £50

Gallwch gael rhagor o wybodaeth am y manylion y mae'n rhaid i chi eu cofnodi ar gyfer pob rhodd yn Adran B o'r canllawiau hyn.

Rhaid i'r ymgeisydd a'r asiant hefyd lofnodi datganiad bod y ffurflen yn gyflawn ac yn gywir hyd eithaf eu gwybodaeth a'u cred.

Mae'n drosedd gwneud datganiad ffug yn fwriadol.

Mae'n ofynnol i ymgeiswyr rhestr plaid rhanbarthol gwblhau **ffurflen datganiad** yn cadarnhau bod ffurflen gwariant ymgyrch eu plaid yn cynnwys unrhyw wariant sy'n gysylltiedig â'u hymgeisyddiaeth, a'i bod yn gywir hyd eithaf eu gwybodaeth.

Ble y gallwch gael gfael ar y ffurflen gwariant a'r ffurflen datganiad

Rydym hefyd yn paratoi ffurflenni a nodiadau esboniadol y gallwch eu defnyddio ar gyfer eich ffurflen gwariant a'ch ffurflen datganiad. Mae'r rhain ar gael ar ein tudalen canllawiau i [ymgeiswyr ac asiantiaid](#). Maent yn cwmpasu'r holl wybodaeth y mae'n rhaid i chi ei chynnwys.

Sut y gallwn helpu

Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn y dogfennau canllaw a awgrymwyd gennym yn y ddogfen hon, neu gallwch weld ein holl ganllawiau a'n hadnoddau diweddaraf ar ein gwefan.

Gallwch hefyd gysylltu â ni ar un o'r rhifau ffôn neu gyfeiriadau e-bost isod. Rydym yma i helpu, felly cysylltwch â ni.

Ffoniwch ni ar:

- Cymru: 0333 103 1929
gwybodaeth@comisiwnetholiadol.org.uk

Ewch i www.comisiwnetholiadol.org.uk

Rydym yn croesawu adborth ar ein canllawiau - e-bostiwch ni yn: pef@electoralcommission.org.uk